

Grev Hakkıİş Mücadelelerinde yeri
ve ehemmiyeti.Yazan: Prof. Dr. Orhan
Tuna. Üniversite Kitabevi
Fiatı 171 Krş. Tavsiye ederiz.

Deniz, Tarım ve Basın işçileri için Kanun Tasarıları Hazırlığı Başladı

Tarım işçilerinin işsiz kalmasını önleyecek hükümler yeni tasarıda yer alacak
İş kanunu da değiştirilecek

Cumhurbaşkanının grev ve sendikalar kanunundan bahsetmemesi bu tasarıların bu yıl çıkarılmıyacağı şeklinde yorumlandı

Sendikalar çoğalırken

M. Emin KANTÜRK

Sayın Cumhurbaşkanını Celâl Bayarın yıllık tarihi nutkunda belirtildiğine göre memleketimizde hâlen 162 Sendika ve bunlara bağlı 112 bin 800 işçi vardır.

Dünya nazarından gittikçe sayıları artan sendikalarla birlikte elbetteki Sendika İdarecileri de fazlaşmaktadır. Bu arada göze çarpan nokta bazı Sendikaların Başkanlıklarına ve Yönetim Kurullarına yeni elemanların gelmesidir. Herkes gibi Sendika İdarecilerinin de kabul etmesi gereken noktada «dünyanın Sultan Süleymana kalmadığı» ve kalamıyacağıdır. İktidar koltuğu gibi, Yönetim Kurulu Başkanlığı veya üyeliği de gelip geçirdir. Çünkü «Mahkeme Kadiya mülk olmaz.»

Bu bakımdan işçilerin teveccühünü kazanarak Sendika İdareciliği mevkiine yükselmenin bu mevkiye layık olduklarını icraat ve disiplinli çalışma, müsamaha, geniş yüreklilik ve uzak görüşlülük ile isbat etmeleri lâzımdır. Yoksa hakikaten büyük bir şeref mevkii olan Sendika Yönetim Kuruluna ve bu Kurulun Başkanlığına getirilenler «herkesi kör, âlemi sersem» sanırlarsa, gaflet uykusuna dalar, kendilerinden evvel o mevkiye yükselenlerde gördükleri hata ve aksaklığı devam ettirirlerse hem işçi davalarının hallini geciktirmek gibi bir vebal altına girerler, hem de tarihin müsamaha bilmez şamarını yerler.

Şurasını memnuniyetle kaydedeyim ki Sendikaların sayıları arttıkça, işçi sınıfının yetistirdiği bir çok kıymetler, «meçhul» olmaktan çıkıyor ve «tanınmış» birer değer halinde takdir ediliyorlar. Bu arada —hermeslekte, her branşta olduğu gibi— liyakatsizlere, serapa jest, serapa kalp halinde olan üç beş kişiye de rastlanmıyor değil. Bunu tabii karşılıyoruz. Çünkü bütün insanlar aynı mevkii aynı ölçüde işgal etmez ve aynı üstün vasıfları taşıyamazlar. Bu bir tabiat kanunudur. Zaten böyle olmasa, Sendikaların Yönetim Kurullarında hiç bir değişiklik olmaz ve aynı şahıslar kaydı hayat şartıyla o makamda kalırlar.

Belirtmek istediğimiz nokta şudur:

Sendikaların sayıları artarken artık kaliteli Sendikacılara olan büyük ihtiyaç da belirmiş bulunmaktadır. Bu sebeple dir ki he-

Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Büyük Millet Meclisinin dokuzuncu dönem ikinci devresinin açılış münasebetiyle bir saat 45 dakika süren bir nutuk söylemiştir.

Sayın Cumhurbaşkanını bu nutukunda iç ve dış politika ile ilgili

çeşitli meseleleri anlatmıştır. Bu arada «Tekel» İdaresi hakkında şunları söylemiştir:

«Şimdi «Tekel» den bahhsetmek istiyorum.

Bir devlet monopolü idaresi (Devamı 3 üncü sayfada)

Emekliye sevkedilen ihtiyar işçiler beş parasız kaldılar!

Yaşlanmış işçilerin acıklı hâli

Tunçbilek, (Özel) — G. L. I. Tunçbilek işletmesinde 60 yaşını dolduran işçilerden 15 kişi 55 gün evvel işletme tarafından cebren istifa ettirilerek işletmeden ayrılmaları temin edilmiştir.

Bu işçilere bu vaziyet karşısında İş Kanununun 13 üncü maddesi gereğince verilmesi gereken Kıdem tazminatı verilmeyip sürünce mede bırakılmıştır.

Bu işçiler bu vaziyet karşısında biçar bir durumda bulunup işsiz dolaşmaktadırlar. Bu mağdur ve senelerce müesseseye hizmet etmiş işçilerin KIDEM TAZMİNATLARININ verilmesi için alâkalı makamların nazarı dikkatini celbederiz.

(M. Y.)

nüz hepsi de «kendi kendilerinin hocası» olan ve buna rağmen zaman zaman başarı gösteren Sendikacıların Avrupa ve Amerika'daki Sendika Liderleri avarında birer şahsiyet haline gelmeleri için daha fazla Sendika kültürüne ihtiyaçları vardır. Bu kültüre sahip olmak da kolay değildir. Fakat Türk işçisi her müşkülü yenecek kudret ve üstün kabiliyettir. İstikbale güvenle bakıyor ve Sendikaların sayıları artarken kültürlü Sendikacıların da çoğalmasını canı gönülden diliyoruz.

Bu temennimizin tabakkuku Türk işçi sınıfının inkişafına yarınacak ve yılların birikimi ızdırapların dinmesini sağlıyacaktır.

Sigorta genel müdürlüğü hâlâ muhabere ile vak t geçiriyor

Ayancık, (Özel) — İhtiyarlık İşletmesi Ayancık Müdürlüğü ke-
reste fabrikası işçilerine aradan
yarlık aylığı bağlanmak suretile beş ay gibi uzun bir müddet geç-
emekliye ayrılan Devlet Orman (Devamı 3 ncü Sayfada)

Ayancık Orman işçileri düşük ücret alıyorlar

Olen ve yaralanan nakliyat işçileriyle ilgilenen kimse yok

Ayancık, (Özel) — Günde 500 metre küp gayrimâmul tomruk kesen Devlet Orman İşletmesi fabrikasında çalışan işçilerin du-
rumu yürekler acısıdır. Havanın her türlü muhalefetine göğüs geren, günde 12 saat çalıştırılan iş-
(Devamı 3 üncü sayfada)

Grev tasarısına yeni bir şekil verilecek

Birlik bir komisyon teşkil etti

Hazırlanan grev kanunu tasarısını müzakere etmek ve fikirlerini bildirmek üzere İstanbul sendikalar Birliğinde mühim bir toplantı yapılmıştır. Bundan bir müddet önce İstanbul Üniversitesi Profesörleriyle yaptıkları istişari (Devamı 3 ncü Sayfada)

Tekel işçilerinin ücretlerinde yüzde 52 bir azaltma oldu

İzmir'den bakanığa yollanan yazı

Tekel Genel Müdürlüğünün müstür. Son zamanlarda Hakem Kurulunca verilen karar üzerine işçi ücretlerine yapılan yüzde 30 binlerce işçi perişan duruma düş-
(Devamı 3 ncü Sayfada)

İşçiler, Bölge Çalışma müdürlüğünden şikâyet ediyorlar

Dertlerin sebeplerini yazıyoruz

İşçiler ve Sendikalar Bölge Çalışma Müdürlüğünün faaliyetinden memnun değildir. Bu Bölge Çalışma Müdürlüğünü işgal eden Bedii Süngütayın liyakatsizliğinden ve ya çalışmamasından değil, kadronun azlığından ve işlerin çokluğundan ileri gelmektedir. Yoksa Kemal Tilkicioğlu, İsmail Akçay, Halis Falay ve nihayet Bedii Süngütay'ın şahısları bahis konusu olsa idi —Kemal Tilkicioğlu müstesna— müdür ve müdür vekilleri ile sendikacıların arası iyi idi. Hepsinin ayrı ayrı değerleri ve takdir edilen mesailerı vardı ve vardır.

Şikâyetleri şöyle hulâsa etmek

mümkündür:

- 1 — Müracaatlara çok geç cevap verilmektedir.
- 2 — İş müfettişleri gerekli şekilde teftiş yapamamakta ve işçi-
(Devamı 3 ncü Sayfada)

Sendikalar ve grev müddeti

Roma, (ÖZEL) — İtalyan hükümetinin aldığı son kararlar arasında, işçilerin grev haklarının nizama konulması da vardır. Bundan böyle İşçi Sendikaları grevi 48 saat evvelinden bildirmek mecburiyetinde kalacaklardır. Bazı mühim işlerde ise grev sekiz gün evvelinden haber verilecektir. Bu şartlara riayet etmeyenler ceza göreceklidir.

Beykoz Deri ve Kundura işçilerinin yeni yönetim kurulu

Beykoz Deri ve Kundura Sanayi İşçileri Sendikası Fabrika Yemehanesinde yıllık kongresini yapmıştır. Kongrede İşçi Millet Vekili Ahmet Topçu ile tanınmış Sendikacılar hazır bulunmuştur.

Kongre sonunda Yönetim Kurulu seçimine geçilmiştir. Açık oyla yapılan seçim sonunda sabık Yönetim Kurulu aynen seçilmiştir. Bu işçiler şunlardır:

Emin Akheren, Omer Çolak, Nuri Şenbalaban, Abdullah Morgen, Niyazi İnanc, Arif Alparslan, Kerim Barlas, Omer Ercan, Hasan Konurtay, Ali Ansan. Hepsine başarılar dileriz.

DARILMACA YOK

Tenkide tahammül edemiyen tenkitçiler

İşçi Sendikaları Birliğinin üyeleri zaman zaman hükümeti Bölge Çalışma Müdürlüğünü, İşçi Sigortalarını, muhtelif işverenleri, hattâ Basını tenkid ederler. Birbirlerini tenkid etmedikleri toplantı ise parmakla sayılır.

Fakat bu kadar bol tenkid yapan bir Birliğin bazı üyeleri tenkide tahammül gösteremiyorlar. Kararlarından birisini beğenmeyen bir işçi Sendikasının görüşünü süntularına geçiren muharrirre çatmak için yarışa çıkıyorlar. Ne imiş efendim? Bu yazı yazılır mı imiş?

İcabında kanunları tenkid etmekten çekinmeyenlerin, başkalarına çuvaldız batıranların bir İşçi Sendikasının ıgnesine tahammül etmeleri gerekir sanırım. Üstelik «elçiyeye zeval yok» derler. Muharrirre çatmak, onu kötülemek, hattâ tehdit etmek de Demokrasi icabı mıdır acaba! Pes doğrusu.

ŞİMŞEK

İŞÇİ RÖPORTAJLARI

Tütün İşçileri Sezon Belasından Şikayet ediyor

Tongada çalışan hamile kadınlar çocuk düşürüyorlar

Ortaköy Dereboyu caddesi İstanbul Tütün İşçileri Sendikasıdayız.

Sendika odasının kapısını açıp içeri girdiğim farkında dahi olmamışlardı...

Etrafa baktım, Yönetim Kurulunu teşkil eden arkadaşların ekseriyeti odada idi...

Geniş bir sükkata bürünmüş odada oturan işçi arkadaşlarım düşünüyordular...

Bir ara Sendika Başkanı İbrahim Atılal: «Evet arkadaşlar. Acıdır fakat hakikat.» diye söylendi.

Merak ettim: «Acı hakikat neymiş?», Sendika Başkanı Atılal, tütün işçisinin sosyal ızdıraplarını anlatmaya başladı:

«Bizim branşta derd mi ararsınız? Hangisini anlatacağımı âdetâ şaşırıyorum.

Hepsini anlatmaya halksam, sizi sıkımsam mıym?» dedi ve ilâve etti:

«Tütün işçisinin en büyük derdi sezon belasıdır. Bu sezon belasına bir çare bulmak lâzım! İstanbulda Tütün branşı olacak dört sendika hâlindeyiz. Bunların ikisi Tekel, ikisi de hususî sermayenin işçilerinden müteşekkildir. Dertlerimiz, branşlarımız aynı olan diğer kardeşlerimize nazaran biz, hususî sermayede çalışan işçilerin bir de sezon belası vardır.

Tekel idaresinde çalışan işçi arkadaşlarımızın böyle bir korkusu yoktur.

Tekel tütün depolarında senenin 12 ayında iş mevcuttur. Biz hususî sermayede çalışan işçiler ise senenin veya işverenin vaziyetine göre bazı seneler 6 ay çalışır, bazı seneler ise 8 ay çalışır...

«Peki, dedim. Tekel senenin on iki ayında da işçisine iş temin ediyor da siz hususî sermayede çalışan işçiler niye sezon yapıyorsunuz?»

«Bunun bir çok sebepleri vardır. Fakat sualinizi şu cümle ile cevaplandırabilirim: İşverenin işine böyle geliyor.»

Bir başka işçi şunları söyledi: «Efendim! Birçok sebebi vardır. Vardır amma bence bunun başında, ham maddenin ihracı gelir.»

Muhatabım içini çekti ve sözlerine devam etti:

«Otuz beş sene tütün işçiliği yapıyorum. Bir ömür sayılır. Tütün sanayinde memleketimiz Dünya Devletleri arasında yer almaktadır. Benim görüşüme göre, sezon belasında kaahat yalnız işverende değil, çünkü elindeki tütünün işletmesini bitirmeyen bir işveren deli olsa sezon yapmaz.»

Muhatabımın sözleri sertleşti: «Ham maddenin ihracı önleneli. Memleketimizde yetişen tü-

tünler yine memleketimizde işlendikten sonra ihraç edilse, sezon belası da kalkar. Biz tütün işçilerinin de yüzü güler. Memleketi-

Yazan:

Mustafa Gülrkin

mizde yetişen bir metanın işleminde yabancı işçinin karnı doyacağına Türk işçisinin karnı doyar. Bu vesile ile gün geçtikçe sayıları artan işsiz vatandaşlarımızı iş gücü sahibi yapmış oluruz. İşsizliği önleyecek tek çare ham maddenin ihracının durdurulması ile kaimdir...

Bundan sonra Sendikacı arkadaşlar, iş yerindeki ağır iş şartlarına rağmen düşük yevmiye alan çalışan işçilerin sosyal ızdıraplarını anlattılar...

Sendikacı arkadaşlar yine aldıkları düşük yevmiyelerle bugün geçinemediklerini, bir de buna karşın ölü sezonda işsiz kaldıkları zaman karşılaştıkları bin bir çeşit ızdırapları acı dillerle anlattılar...

Tonga basma işinde çalışan hamile kadınların zayıf ettiği yavırlardan, acı sahneleri anlattılar.

Hepimiz sonsuz bir hüznün içindeydik, müsaadelerini isteyerek tütün işçilerinin yanından ayrılırken, bu ve buna benzer branşlarda çalışan işçilerin sosyal ızdıraplarını bir nebze olsun dindirecek sezon belasının önlenmesi için ne gerekiyorsa bir an evvel yapıp, binlerce işçinin yüzünün gülmesini candan temenni ediyordum.

Emekliye ayrılan ihtiyar işçiler

(Baş tarafı 1 inci sayfada) tığı halde hâlen emekli aylıkları gönderilmemiştir. Bu durum Sendikaya şikâyet edilmiştir. Bu hususta müracaat ettiğimiz işçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğünden aldığımız yazıda:

İlgili dairelerle muhabere halinde olduklarını, ve muhaberenin ne kadar müddet sonra nihayete erebileceğini bilmediklerini bildirmişlerdir.

Anlaşıyor ki aradan beş ay gibi uzun bir zaman geçtiği halde, hâlen bu iş neticelendirilememiştir. Ve daha da neticeye varılamamaktadır.

İşçi olarak çalıştıkları müddette aldıkları ücretlerle ancak kit kanaat geçinip giden işçilerin işten çıkarıldıktan sonra aradan beş ay daha kazançsız geçinmeleri kendilerini ne kadar müşkül bir duruma soktukları aşikârdır. Sendika, durumun düzeltilmesini istemektedir.

(H. Y.)

Ayancık Orman işçileri

(Baş tarafı 1. ci Sayfada) çiler tomruğun metre küpüne karşılık 90 kuruş gibi son derece az bir ücret almaktadırlar. Bu 90 kuruşa karşılık işçiler tomruğu yıkmak, kabuk ve budağını almak, istenilen tarzda tomruklamak, kesinti başlarını muntazaman çevrelemek işlerini yapmağa mecburdurlar. Bir kısım işçiler de günde 150 veya 200 kuruş almaktadırlar. Manda ve öküzlerle, dekövil ve havaî hat istasyonlarına nakil işlerinde çalışanlar ise sık sık kazaya maruz kalmakta, yaralanmakta ve ölmektedirler. Bazı hayvanları ölenler de olmaktadır. Kimse bu işçilerle meşgul olmamaktadır.

(I. S.)

Filyos Ateş Tuğlası işçileri toplulukla iş ihtilâfı çıkardı

Sendika, işçiler lehine çok esaslı taleplerde bulundu - Sendika başkanı Ankara'ya gidiyor

Filyos, (Ozel) — Filyon Ateş Tuğlası Sanayii Müessesesi İşçileri Sendikası ile Müessese arasında toplulukla iş ihtilâfı çıkarılmıştır. İşçiler şunları istemektedir:

1 — Bugünkü hayat pahalılığı dolayısıyla geçimlerini temin edemeyen işçilerin ücretlerine yüzde 50 zam yapılmalıdır.

2 — İş Yönetmelik değiştirilmelidir.

3 — Çocuk zamları 10 liraya çıkarılmalıdır.

4 — Yıllık ücretli izinler 15 gün olmalıdır.

5 — Hastalık yevmiyeleri 21 gün yarım yevmiye olarak değil bir ay tam ücretli olmalıdır.

6 — Öğle yemekleri iki kaba çıkarılmalıdır.

7 — Bütün Millî ve Dinî Bayramlarda ve hafta tatillerinde çalışmayan işçilere tam, çalışanlara çift yevmiye ödenmelidir.

8 — Şehir dahilinde oturup evinde elektrik bulunan işçilere oda başına 5 kilovat saat bedava,

bundan sonrası için de kilovat saati 5 kuruştan hesap edilmesi için temini cihetine gidilmelidir.

Bu iş ihtilâfının işçiler lehine neticelenmesi beklenmektedir.

Sendika Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin çalışması neticesinde bekâr işçiler için bir

pavyon yaptırılmış ve istihsal primlerinin ödenilmesi kararlaştırılmıştır.

İşçilere yapılan bir çok hak-sızlıkların hâlâ önlenememesi yüzünden Sendika Başkanı Yaşar Urgancıoğlu bugünlerde Ankara'ya gidecektir. (H. A)

Deniz, tarım ve basın işçileri için

(Baş tarafı 1. ci Sayfada)

olan bu Bakanlığın, içinde bulunduğumuz iktisadi sisteme göre bugünkü vazifesi, gümrük idaresini bünyesinden ayırmak, hazineye mühim varidat sağlayan tütün monopolüne verilecek hüviyeti esaslı surette tetkik etmek, diğer işlerini de muntazam bir tasfiye ameliyesine tâbi tutmaktan ibarettir. Bu yolda çalışmalara başlanmıştır.

Cumhurbaşkanı Bayar iş mevzuatı üzerinde de durmuş ve şöyle demiştir:

«Bu yıl içinde işçilere hafta tatili ve umumi tatil günlerinde yarım ücret verilmesi esası kanunlaştırılmıştır.

Basın mensuplarının çalışma ve sosyal sigortalardan faydalanma şekillerini tanzim eden kanun tasarısı, Büyük Meclisin tetkikine sunulmuş bulunmaktadır. Bu tasarının kanunlaşmasıyla, fikir işçilerinin de durumları âdil bir nizamla bağlanmış olacaktır.

İş Kanununun tādiline ait tasarısı ile, deniz ve tarım işçilerinin hukukî durumlarını nizamlayacak olan kanun tasarıları önümüzdeki yıl içinde Meclise arz olunacaktır.

Son zamanlarda tarım işçilerinin durumu büyük ehemmiyet arz etmeye başlamıştır. Tarım Bakanlığında bahsederken memlekete giren traktör adedine de işaret etmiştim.

Bu faydalı makinelerin memleketimizde çoğaltması bizi, bir iktimai, diğeri hukukî iki mühim mesele ile karşı karşıya bulundurmaktadır. İktimai kısmı, bir çok toprak işçisinin yer yer işsiz kalmasına taalluk etmektedir. İleride doğması muhtemel bir sosyal buhranın önüne geçmek için tarım işçileri tasarısında bu esaslı meselenin de yer bulacağını tabii addetmekteyim.

İş hayatının nizamlanmasında faal bir unsur olan Sendikalar gelişme istidadı göstermektedirler. 1950 yılında, sayıları 88 olan, ve (76) bin üyesi bulunan sendikalarımız, 1951 yılında, 162 ye çıkmış, ve üye sayısı (112) bin (300) ü bulmuştur. Bu yıl işçilerimizin hayatı ehemmiyette bir ihtiyacına cevap veren hastalık sigortasının, 6 ilimizde tatbikine geçilmiştir.

Geçen yıl yürürlüğe giren ihtiyarlık sigortası kanununa göre, bu yıl yaşlı işçilerimize, ihtiyarlık aylığı bağlanmasına fiilen başlanmıştır. Mali kaynakları uzun vâdeli yatırma mevzuatı teşkil eden bu sigortanın, birikmiş ve birikecek fonlarından bir kısmının kurulacak yapı kooperatiflerine ikrazı için gerekli tedbirler alınmıştır.

İşçi Sigortaları sağlık tesisleri geniş ölçüde takviye edilmiştir. İşçilerimizin umumi hastalıklarına tahsis edilen yatak sayısı (600) e yükselmiştir. Ayrıca geçen yıl Bay Süreyya İlmen tarafından, kuruma hibe edilen Narlı Çiftliğinde (100) yataklı bir sarayın inşası tamamlanmış, aynı yerde her türlü fennî tesisatı ihtiva eden (300) yataklı bir sanatoryumun da inşasına başlanmıştır. İstanbulda yapılmakta olan iki büyük dispanser de önümüzdeki yıl ilk aylarında hizmete girmiş olacaktır.

Cumhurbaşkanı Celâl Bayarın Grev ve Lokavt Kanun Tasarısı ile Sendikalar Kanununun tādiline dair herhangi bir tasarının hazırlanışından bahsetmemesi bir kısım işçiler tarafından bu tasarının Meclisin bu devresinde kanunlaşamayacağı şeklinde yorumlanmaktadır.

Ankara'dan verilen malûmata göre Cumhurbaşkanı'nın nutkunda bahsi geçen deniz, tarım ve basın işçileri için Kanun Tasarıları hazırlanmasına başlanmıştır. Basın mensupları, tek çalışma ve Sosyal Sigortalardan faydalanmaları için evvelce hazırlanan tasarıda bir çok tādiller yapılması zarurî olmuştur. Yeni tasarının Meclisten ilk çıkacak kanunlar arasında olduğu bildirilmektedir.

İşçiler çalışma müdürüğünden şikayetçi

(Baş tarafı 1 nci Sayfada) leri şikâyet edilenin yanında dinlemece kalmaktadır.

1 — İş ihtilâfları süruncemede kalmaktadır.

4 — İşçiler himaye edilmemektedir.

5 — Fabrikaların genel müfettişleri ile şikâyetlerin vuku bulduğu zaman yapılması istenen teftişlerde kusur görülmektedir.

Yaptığımız tahkikata göre bütün bu şikâyetler vâridir. Bunlara sebep de iş müfettişleri kadrosunun azlığı, bazı müfettişlerin liyakatsiz oluşu, iş yerlerinin dağınık bulunmasına mukabil Bölgenin elinde ve emrinde nakil vasıtalarının mevcut olmayışıdır. Bu arada iş ihtilâflarının gittikçe çoğalması neticesinde, kanuni 10 günlük müddet içinde bu ihtilâflar karara bağlanamamakta, bu da işçileri üzmekte ve «suç» un Bölgede olduğu hissini uyandırmaktadır.

Bu hususta gelecek sayıda bir tetkik yazısı neşredeceğiz.

Haydarpaşa Tesellim İşçileri

Sendikası Anattüzüğü

SENDİKANIN ADI:

Madde 1 — Haydarpaşa Tesellim İşçileri Sendikası adı ile bir sendika kurulmuştur.

SENDİKANIN YERİ:

Madde 2 — Sendikanın merkezi Üsküdar Duvarı'nda No. 5 dedir.

SENDİKANIN AMACI

Madde 3 — Sendikanın amacı üyelerinin hak ve menfaatlerini korumak, mevcut kanunlar dairelerinde iktisadi, iktimai, medenî seviyelerinin yükselmesine çalışmak üyeleri arasında tesanüt ve her türlü yardımlaşmayı sağlamak ve üyelerin mahkemeler, Devlet daireleri özel ve tüzel kişiler nezdinde temsil etmektir.

KURUCULAR:

Madde 4 — Sendikanın kurucuları: Cevdet Özerding, Fahrettin Bükür, Halil Ural'dır.

GİRME VE ÇIKMA

Madde 5 — Sendikaya girme şartları şunlardır: (Sona ve devamı Gelecek Sayıda)

MES'UT BİR EVLENME

M. Yavuz Lokantası büfecişi Hasan Kalay ile Ayten Cömertler evlenmişlerdir. Saadetler dileriz.

İŞÇİ HAKKI

Haftalık Siyasi Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.

Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 »

İlan Tarifesi

Başlık 20.00 lira
Resmî ilânların bir santimi 2.00 »
Kongre ilânları 7.50 »

Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından hiç bir ücret alınmaz.

Basıldığı Yer:
Son Telgraf Matbaası

UÇ ARKADAŞ İŞ BULMAK İÇİN KOYDEN YALA KOYULDULAR

Orta Anadolu'nun seksen hanelik köylerinden biri olan Çıplak köyünün bir kısım erkeği, o yıl da çalışmak üzere muhtelif istikametlere dağıldılar. Bir kısmı Kayseri Dokuma fabrikasına, bir kısmı Sivas Çimento Cer atelyesine... İçlerinden üçü de Çukurova'ya inmeğe karar verdiler. Bu üç kişi, İflâhsız Yusuf, Köse Hasan, Pehlivan Ali köyde dıpkapı komşuydular, beraber büyümüşlerdi. Tarlaya, dağa oduna beraber gider gelirdi, birbirlerinden çokluk ayrılmazlardı. İflâhsız Yusuf bir sefer Sivas Cer atelyesinde iki ay hamallık etmişti. Otekilerse köyden sıftah çıkıyorlardı.

Omuzlarında beyaz torbaları, torbaların içlerinde işlemeli birer yün çorap, birer parça kaçak tütün, tandır ekmeği, lor peyniri, tirene indiler. Sivas'tan gelecek tiren, köyün iki buçuk saat ötesindeki ufak istasyonda bir kaç dakika dururdu.

Uç arkadaş istasyona geldikleri zaman gece yarısıydı. Müthiş bir rüzgâr yeri göğü birbirine katıyordu. Yukarıda da kalabalık bulutlar... Gözleri fıldır fıldır dönen İflâhsız Yusuf, burnunun bir deliğini tıkayıp öbür delikten var kuvvetiyle hıhladı, burnunu nasırlı avucuyla sildi, sonra, yeşil bir fener tutan istasyon makasasına:

«Oyle mi hemşerim, dedi, tiren geç mi gelecek?»

Köse Hasan'la Pehlivan Ali makasasının ağzına bakıyorlardı. Karnı fena halde ağrımakta olan makasası:

«Ne zaman gelirse o zaman binersiniz!» dedi kulübesine yürüdü.

Köse Hasan'la Pehlivan Ali istasyon kulübesinin duvarına sırtlarını dayıyarak çömeldiler. İflâhsız Yusuf karşılarına bağdaş kurdu, cıgaraları yaktilar.

Bir oklavayı hatırlatan Köse Hasan:

«Uyuyup muyumuyak da..» dedi.

İflâhsız Yusuf:

«Deli olma lan, dedi, uyunur muyunmuyun... Evelâllahın izniyine Çukurova'ya deyi çıkık...»

Pehlivan Ali, kısa kalın:

«Tabannarımızı sağlıcağınan bas saydık bir kerre Çukurova torpagna...» diye tamamladı.

İflâhsız Yusuf bu sefer burnunun öbür deliğinden hıhladı:

«Allah diyen neden geri kalmış? Basacıyk evelâllah, dabannarımızı da, govdelermizi de...»

Rasgele konuşmağa başladılar:

«Zorlu birer iş tuttukmuydu, eh gayri...»

«Allah bu. Bizi yurdumuzdan, yuvamızdan eden Allah...»

«Heye... Bizi yurdumuzdan e... Allah... Her bir işte var bir keramet, dur bakalım!»

«Benim oğlan da cip sakarlandı bu yıl hani... Bildir çellik gibiydi...»

«Ne din canım ne din... Benim Imne de kulağasma.. Ekinlere kara kurt dadandı, kız elden getti tüm...»

Birdenbire gök yarılır gibi oldu, mavi bir şimşek çaktı.

Haksızın Yusuf:

«Hak şükür! dedi, bizim hemşerilerin pâlikesini deyivirdiler, hani pek tevâtirmiş!»

«Oyle ya, bize yaban goziynen bakmaz a..»

«Bakar mı.. Allah hemşerimin yokluğunu göstürmesin!»

«Amiin!»

Gece yarısını bir saat geçe, yağmurun aşırı hızlandığı bir sırada, uzaklardan düdüğü ötürerek gelen ve bir lâhza duracak olan tıkaşasa tirenin üçüncü mevkî kompartmanlarından birine, yarı ıslak, bindiler. Tiren omuz omuzaydı. Beyaz torbalarile yorganlarını aptesânenin kapısı önüne koyup, oturdular. Birer cıgara yaktıktan sonra, Pehlivan Ali efkârli efkârli eli kulağa attı:

«Enginli yünseklî kayalarımız Gamman yağrılmış binalarımız Doğurmaz olaydı analarımız»

SEHIRLİDEN İLK KUFUR

Ertesi gün öğleye doğru Ada-aa'ya indiler. Hava açıktı. Sarı yaprakları önüne katan sert bir

BÜYÜK HİKAYE

Berâketli topraklar üzerinde yaşıyoruz..

Tefrika No. 1

BELGESİ

Yazan: Rüşti CEYHAN

rüzgâr esiyordu. Beyaz torbaları ve kıvrılıp birer sicimle omuzlarına asılı kirli yorganları, istasyon şehre bağlayan asfalt cad-denin beton kaldırımı üzerinde, kendileri gibi şehre inen yaya yolcularla birlikte, asfaltın iki kenarındaki şirin köşklere baka baka yürüyorlar, konuşuyorlardı. Adana'nın en işlek yerlerinden biri olan Dört yolağzına geldikleri zaman, İflâhsız Yusuf durdu:

«Nirye gidecişk burdan?»

Köse Hasan'la Pehlivan Ali öyle dalmışlardı ki..

Köse Hasan:

«Vallaha nebliym? dedi.

Pehlivan Ali, o sıra asfaltın üzerinde bir baştan bir başa kayan purıl purıl bir taksinin arkasından bakarken omuz silkti.

İflâhsız Yusuf:

«Beri bakın, dedi, şehir kışının adamı köylüyü cin çarpar gibi çarpar. Humbıl oldun mu yandın! Adam dediğin delinmedik kabağa girmeli!»

Tam bu sırada yanlarından geçmekte olan «Lenger şapkalı» bir kiravattının peşinden seğırtti.

«Evedi, evendi.. dedi, hani biliyon mu, biz bu Çukurova'ya çalışmaya geldik, sıftah. Bizim hemşerimiz olur kendi, pâlikesi var da...»

Adamla omuz omuza yürüyor-du. Adam şöyle bir baktı, yoluna devam etti.

«..... hani ne de olsa, hemşerinin kötüsü olmaz da...»

«Sokulma be, dur geri, hayvan!»

«Huylanma evendi, hani biz köylüyük de...»

Adam komisyoncu kâtibi idi. İki saate kadar boşaltılmadığı takdirde otuz üç lira ardiye binecek bir kireç vagonunun tahliyesi için istasyona gidiyordu.

«Hemşerinin avradını...» diye söğüp yürüdü gitti.

Yusuf bakakaldı. Köse Hasan'la Pehlivan Ali yanına sokulunca, gidenin arkasından:

«İlâha boyun devrile! dedi, şehir adamı değil mi?»

Tekrar Dört yolağzına döndüler. Kösebaşındaki kahvenin önünde, çember sakallı bir ihtiyar şalgam içmekteydi. Yusuf:

«Şo herif hoca ellâham, dedi, hocalar eyi olur... Varak ondan sival edek!»

İhtiyara sokuldular. Yusuf:

«Oyle mi hacı emmi?» dedi.

Çember sakallı ihtiyar, gözünü günün üstünden Yusuf'a baktı:

«Ne var?»

İçtiği şalgamın parasını verdi. Yusuf:

«Zâtinize bi şey danışacağdık... Hemşerimizin pâlikesini sival edeceğdik zâtinzinden...»

Yusufu gözden geçiren ihtiyar:

«Siz hangi köyden olursunuz?»

Hasan'la Ali de sokulmuşlardı diye sordu.

«Biz mi? Biz Cılbak köyünden oluruk...»

«Yaaa... Desene ki hemşeri çıktık! Ben de Pınarbaşından olurum...»

İflâhsız Yusuf çember sakallının ellerine sarıldı.

«Lan, dedi, Ali lan, Hasan, gelin lan ne duruyunuz? Bak hemşeri çıktık... Pınarbaşından olurmuş... İlâha hemşerim, Allah seni bize karşı çıkarttı, Allah...»

«Demek Çıplak'tansınız? Burya niye geldiniz?»

Yusuf:

«... hani bilmez değilsiniz a, sen de mâdem bizim oralardan olurmüşsun.. Bu yıl kulağasma, mahsil pek olmadı. Buğdaylara karamuk da indi, kurt yedi tüm. Bi de öşür bindi mi sana, elimizde avcumuzda ne var, ne yok kara kara kuşlara kaptırdık!»

«Benim de bollenecek bir ba-

ğım vardı ya... Neyse.. Demek hemşerinizin pâlikesini deyi geldiniz.. İyi ettiniz a, hemşerinizi dırnaksızın biridir ha! Şimdi, şuradan şöyle gidin, amma sağa sola bükülüp mükülmeyin, dosdoğru! Karşınıza tiren vagonları çıkacak, kara vagonlar.. Vagonları geçin, sağa sapın, solda, duvarları sarı badanalı, bacalı yer, kime sorsanız göstürdür...»

İflâhsız Yusuf çember sakallının ellerine gene sarıldı, tekrar tekrar öptü, dua etti. Hasan'la Ali öteden yaban yaban bakıyorlardı. İsmâr etti ki, onlar da öpsünler. Onlar da öptüler. Sonra üç arkadaş, çember sakallının târif ettiği yoldan yürüdüler, sora sora fabrikayı bulup ta fabrika kapısına geldikleri zaman fabrika kapısı üzerindeki yuvarlak saat onbiri gösteriyordu. Yarım saat sonra işbaşı yapacak amelelerin uğultulu kalabalığı, inceli kalımlı seslerle haykırışan satıcılar... Uç arkadaş bu kaynaşmayı bir kenardan seyrettiler. Kendileri gibi üstbaşları paramparça, herşeye şaşkın şaşkın bakışan yayla memleket uşakları o kadar çoktu ki.

Köse Hasan dirseğiyle İflâhsızın Yusufu dürttü:

«Bunnarın hepiciği de mi iş için bekleyor ola?»

«Vallaha nebliym kardaş, dedi Yusuf, zahar ki...»

On bir buçukta dışardaki ameleler işbaşı yapmak için fabrikanın «Amele kapısı» ndan girdiler. Birdenbire ortalık tenhalaşır gibi olduysa da, az sonra yerlerini işbaşı yapanlara bırakıp, işten çıkanların kalabalığı fabrika önünü gene doldurdu. Tozlu ve yorgun işçilerden çoğu kooperatifin bakkalına, kasabına, manavı veya herberine uğruyor, kadınlar, kızlar, çocuklar küme küme gidiyorlardı.

Paydos olanların şamatalı kalabalığı çekilince üç arkadaş kendilerini hatırladılar. Söze gene İflâhsız Yusuf başladı:

«Beri bakın hele... Geri durmayan hiç bir şey ütemek...»

Köse Hasan:

«Sokulak sokulak...» diye Pehlivan Ali'yi elinden çekti, Yusufun arkasından yürüdüler.

Fabrikanın demir kapısını kapamakta olan kaba bıyıklı Arnavut kapıcıya bakarak İflâhsız Yusuf:

«Şorda, dedi, bakkal var. İki paket Köylü alak da yandan sıkışdırak kapıcıya..»

Pehlivan Ali:

«Alak alak...» dedi.

Köse Hasan yere tükürdü. Cevap vermedi, lâkin o da taraftardı. İflâhsız Yusuf yanağındaki yara yerini kaşıyarak:

«Neden dersen, şehir adamı yeyime alışkın olur pek!»

Aralarında para topladılar. Yusuf cıgaraları yandan sıkıştırtırken, hemşerilerinin yanına salıvermesi için kapıcıya fıslıdıyaktı.

Yusuf bakkala taraf giderken, Pehlivan Ali arkasından selenddi:

«Yusuf lan, beri bak hele... Bi kutu da kirbit al bakalım nolaçağsa...»

Yusuf kooperatif bakkalna girerken, Köse Hasan Pehlivan Ali'yi çekti:

«Yusuf cuvaraları verirken, dedi, biz de yanında bulmak! Ne den dersen, hepiciğimizi de bi epmek derdi. Cuvaraları ben vırıyorum ne dirde kapıcının gözüne o girer, hoşafci!»

Pehlivan Ali:

«Essahdan da ha!» dedi.

Yusuf cıgaraları götürürken ötekiler yanısıra yürüdüler. Yusuf kapıcıya sokuldu. Arnavudun

kaşları derhal çatıldı:

«Abe nestersin? Dur geri!»

Yusuf boynunu büküti, iki yanını kolladı, sonra cıgaralarla kibriti, o değilden, uzattı:

«Hanı mâlüm ya.. Biz garibik de.. Bu cuvaraları al da.. Bu pâlikenin sâbı bizim hemşerimiz olur da...»

Cıgaralara hırsla bakan Arnavut kıkırmızı kesildi.

«Sen ha? dedi, bana ha? Eder-sin cesaret vermeğe rüjvet ha?»

İflâhsız Yusuf şaşırıldı. Cıgara paketlerinden birisi yere düştü. Pehlivan Ali'yle Köse Hasan kenara çekildiler. Yusuf düşen paketi aldıktan sonra:

«Huylanma evendi, dedi, mâlüm ya, biz köylüyük de hanı... Cılbak köyünde noluruk... Bile-medik... Huylanma. Şeherde âdet usul böyle belledik...»

Kapıcı uzun bıyığını bura bura kapı önünde dolaşmağa başladı. Bir ara başını salladı. Sinirli sinirli:

«Pa, dedi, verir rüjvet be!»

Uç arkadaş kenara çekildiler. Pehlivan Ali:

«Şo kayfeye oturak bâri!» tekli-finde bulundu.

Yusuf:

«Aman deyim kardaş, diye mâ-ni oldu, harçlığımız tükenir mü-kenir de... İşimizi sağlamlyak da bi güzel...»

Ogleden sonra saat ikiye kadar fabrikanın ordaki top ağaçlardan birinin altına oturup beklediler. Neyi beklediklerini bildikleri yoktu. Yalnız, düşünüyorlardı ki, hemşerileri nasıl olsa gelecek.

İki buçuğa doğru, fabrika sa-hibinin fevkalâde sık, mavi oto-mobilli karışdan görününce, Arnavut kapıcıyı bir telâştır aldı. Ordaki başboşları kovdu, fabrika kapısının demir kanatlarını iyice açtı, caketinin eteklerini yanlara çekti, iliklenmemiş çengeli olup olmadığını yokladı, sonra kapının içinde esas vaziyete geçerek put kesildi.

Otomobil hızla geldi, yavaşladı. Fabrika kapısından girerken, kapıcı Arnavut yerlere kadar eğile rek ağasını selâmladı.

İflâhsız Yusuf Pehlivan Ali'yi dirseğiyle dürttü. Otomobili göstererek:

«Valiydi ha?» dedi.

Bütün gün beklediler. Yusuf bir kaç sefer yalvaracak olduysa da, Arnavut tersledi.

Yusuf:

«A, dedi, bi salsa yâni... Ustba-şından töbe korkum yok ya, ne fayda...»

Köse Hasan:

«Heye, dedi, bi habarı olsa hemşerimiz... Hemşerimiz değil mi? O da bizcileyin köylü, halımıza acı-mırdı...»

«Vallaha...» dedi Pehlivan Ali. Yusuf birinde gene sokuldu:

«Evedi, dedi, kulun olam, yolunda ölem, dabannarıym altını öpem... Hanı biliyon mu, bi sal-san yâni...»

Arnavudun elerine sarılmak istedi. Beriki çekti.

«Abe, dedi, olmaz dedik... Bo-zamam disiplinini favrikamın! Çe-kil kenara...»

«Kurbanın oliym...»

Olmaz dedik 'be, olmaz dedik... Bilmezsin nedir disiblin!»

Yusufu omuzundan itti.

«Kurbanın oliym evendi!»

«Çekil derim!»

«Allah çoluğunu çocuğunu...»

«.....!!!»

Yusufu kuvvetle itti, tekmeledi.

Çaresiz kalan üç arkadaş top ağaçlardan birisinin altına oturup ne yapacaklarını müzakereye koyuldular.

Ah bi salsa, diyordu Yusuf, bi salsa yâni...»

Köse Hasan:

«Ermeni gâvirından beter... Tö-be imana gelmiyor be...»

Pehlivan Ali:

«Nörecišk? dedi, nerde yata-çırk?»

Köse Hasan:

«Burda yatarık... dedi, han pa-rasında nne de kurturuk...»

İflâhsız Yusuf:

«Ah, diye tekrarlardı, bi salsa yâni, töbe böyük sözüme...»

Ortalık iyice kararınca top ağaçlardan fabrika kapısına en uzağının altına çekilip bağdaş kurdular. Torbalarından ekmek, peynir çıkarıp karınlarını doyurdular, bel bol cıgara içtiler, aydınlık gökte birbirini kovalyan kirli bulutlara baka baka köy tekerle-meleri çektiler. Pehlivan Ali sonunda eli kulağa attı, ufaktan ufaktan türkü bile söyledi.

İŞÇİ KHVESİNDE FABRİKA LİSANINI ÖĞRENMEK İSTEDİLER

Gece yarısında yedekler, yâni vardiya değışirken, işe girip çıkanların kalabalığını seyrettiler. Sonra yavaş yavaş el ayak çekildi, ortalık tenhalaştı. Uç arkadaş yorganlarını serip, beyaz torbalarını da yastık yaparak, oracığa kıvrılıverdiler. Sabaha karşı kuvvetli bir yağmurla uyandılar. Yağ-mur öyle iniyordu ki.

Yusuf:

«Şu kafeye gerek bari, nörek...» dedi.

Ortalık iyice ısıyana kadar yağ-mur hiç dinmedi. Etraf selsele gittikten sonra siyah bulutlar sıyrıldı, güneş doğdu. Sokakta yalnız ayaklı çocuklar paydalandı.

Uç arkadaş çaylarını içip, çay-hane mangalının marsık tüten a-teşinde, ıslak üstbaşlarını kurut-larlarken, yanbaşlarında ufak tefek, kuru bir ihtiyar, konuşulan-ları dinliyor, arada başını sallıya-rak gülümsüyordu. İflâhsız Yusuf Pehlivan Ali'yi dürttü, usulla-cık:

«Beri gel, dedi, dert illet sâbı!»

Pehlivan Ali sandaliyesini çekti. Ufaklık ihtiyar, güçlü kuvvetli Ali'ye kahırlı kahırlı baktıktan sonra:

«Ne kaçtın? dedi, illetim bulaşır diye mi?»

Pehlivan Ali ufaklık ihtiyara suç-lu suçlu baktı. İhtiyar içini çekti:

«Eeeh... fabrika bu, girin de görün. Bu illeti ben babamın evin-den getirmedim amma, ne fayda, taksirat!»

Berikiler ufaklık ihtiyarın fab-rika adamı olduğunu anlamışlardı. Ondan «Fabrika dilini» öğrenmek için, konuşma kapısı açtilar.

Ufaklık ihtiyar:

«Bu fabrikaya, dedi, bu cenabet fabrikaya o naltı yıl emek verdim yallah deyince. Ne dişim kaldı, ne işim. İşletirler, işletirler, işe yaramadın mı, yallah, kapı dışarı...»

VE FABRİKA DOKTORU

Ve anlattı:

On sekiz sene evvel Karama-nın bilmem ne köyünden kalkıp gelmiş. İlk zamanlar odun yarmış, omuzunda tenekte sokak sokak gazyağı satmış, arkasından yolu fabrikalara düşmüş. Sulu kozacı-lık, kütlücülük, derken balyalara pamuk basmış, en sonunda iplik-hane. İplikhanede keskesci dedik-leri masuracılık, bankoculuk, ora-dan dokumahaneye atlamış. Uç ay evveline kadar dokumalarda iş-i imiş, iki tezgâha bakıyormuş.

«..... nereden de kaptım bu il-leti bilmem ki... Fabrika dokto-runu vardım, dedim beyim ateş geliyor, kan tükürüyorum, nefes-im kokuyor. Nereden dedim, di-lim tutulaydı da demez olaydım.. İki tık tık, bir pık pık, sende dedi verem var. Bu vaziyet karşısında çalışamazsın. İş derhal bırak, istira-hat et, kendine iyi bak!»

Dedim, beyim, istirahat edecek, çalışmadan kendime iyi bakacak param olsa, bu tozun toprağın içinde ne işim var? Anlamam, de-di dayattı. Anan yahşi, baban yahşi, töbe. Le' dedi herif Arabın hesabı, illâllah demez. Vay aya-ğım kırılardı da yanma varmı-yaydım. Ben bilmiyorum muydum beyde ince hastalık olduğunu? Bi-liyordum, biliyordum amma, ne-re-den yamıl'm gışım da vardım yanma gazebin

(Devamı var)

Kurulacak Tekstil Federasyonu

Istanbul Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikası Türkiye çapında bir Federasyon kurma kararı vermiş ve bir Anütüzük hazırlamıştır. Mezkûr Sendika Başkanı Bâhir Ersoy, Federasyon Anütüzüğü hakkında Anadolu'daki Tekstil İşçi Sendikalarına izahat vermek için Anadolu'da tetkiklere çıkmıştır.

Bâhir Ersoy bir muharrimize şunları söylemiştir:

«— Uzun zamandanberi üzerinde çalıştığımız «Türkiye Tekstil Sanayii İşçileri Federasyonu» nun Anütüzük tasarısını hazırlamış bulunuyoruz. Anadolu'daki kardeş Sendikalarla bu tüzük tasarısı hakkında görüşmek için Bursadan gelen heyet ile birlikte seyahate çıkmış bulunuyoruz. Hereke, Kayseri, Malatya, Gaziantep, Adana, Tarsus, Ereğli, Nazilli, Uşak, Isparta, İzmir ve Gemlikte gerekli temaslara yapılıyor.

Bazı şehirlerde aynı iş kolundan iki, üç Sendika vardır. Bunların da bir tek Sendika halinde toplanmalarına çalışacağız. Kuracağımız Federasyonun merkezi İstanbul olacaktır. Diğer iş kollarında Federasyonlar da kurulduktan sonra Türkiye İşçi Konfederasyonunun kurulacağını tahmin ediyorum.»

Bâhir Ersoy'un Anadolu seyahatine Sendikalar muhtinde büyük bir önem verilmektedir.

Gecekondu'nun sefaletini bir sarayın rahavetinde dile getirmek inkânsızdır

Adı Işıkpalastr, gaz lâmbasıyla aydınlanır. Kapısında Bereket Palas yazılıdır. İçeride kuru fasulye kaynar. Ferah Palasın odaları tabutluktan farksızdır. Şen Palasta suratlar bir karış. Sihat Palas verem yatağı. Bunlar palas serisi.

Bir de Saraylar serisi var. Kervansaray, Kitapsaray, Aksaray, Ayvansaray ve İşçi Saray.

KervanSaraya bizim kârvanlar konamaz. Kitap saraya kitaplı girer kitapsız çıkarız. Aksaray simsiyah çamur deryasıdır. Ayvansaray Fatihin İstanbul giriş devrini yaşar. Ya işçi sarayı nice dir?

Gecekondu realitesi yanında bu saray tâbiri insana şimşir tarağı hatırlatıyor ve bir de ayrıntı yok içmeye..

Ücretler düşük, ücret mücadeleleri zayıf ve başarısız. İşsizlik veremle beraber gırtlığımıza sarılmış. Hayat seviyemiz gecekondu'dan da aşağı. Baş boş bir istihlak anarşisiyle başbaşa bırakılmış, henüz gıda maddelerini alabileceğimiz bir kooperatife sahip değiliz. Mesken dâvamız henüz tohum halinde. Sendikacılığımızın inkişafı rakamlar ve adetlere bel bağlamış. Rakameçlik

keyfiyeti öldürüyor, usulcülük esası.

Yürürlükte bulunanlarla yü-

Yazan :

Münip Koçoğlu

rürlüğe girecek kanunlar, denetmeler, yönetmeler, tüzükler, gel-gel-gitler ve bir yığın itişip-kışmalar arasında bunalmış bir haldeyiz. Herkes bir tarafından tutmuş çekiyor. Hangisinden ve neresinden başlayacağımızı bilemediğimiz gibi bildiğimizi de ortaya koyamıyoruz. Kongrelerde ateş gibiyiz, iş yerlerinde boynumuz kıldan ince, ilgililerle temasta ise öntümüz ilikli ve kollarımız sarkık. Yapılanlar yapılacak-

ların yanında çocuk oyuncuğu.

Fedakâr ve namuslu sendikalistlerimizin arttığı muhakkak, fakat tempo deve yürüyüşünde. Çoğumuz kulaktan dolmayız. Hâlâ his ve heyecan halindeyiz. Bilgiyle silâhlanamıyoruz.

Şekle o kadar bağlanıyoruz ki işin ruhunu kaybediyoruz. Olup bitenlerle sıkı sıkıya ve günü-gününe değil pamuk ipliğiyle ve canımız yandığı müddetçe bağlıyız. Altaki sıcaklık yukarılarda soğuyor. Yukarının bilgisi inhi-sarcı ve aşağı inemiyor. Prensipler ve program noksanlığımız var.

İşte bütün bunlar gide gide gidip saraya dayanıyor. Davayı iş yerlerine ve işçi evlerine götüremiyor da, idare heyetlerini saraya götürüyoruz. İşçi sınıfımız saraya değil saraylara lânyıktır. Fakat...

Sümerbank, ev yaptırmak isteyen işçilere yardıma karar verdi

Beykoz Deri ve Kundura Sanayii İşçileri Sendikasının yıllık Kongresinde, İstanbul İşçi Millet Vekili Ahmet Topçu da söz aldı.

«Türk işçisinin kendi dâvasına karşı göstermiş olduğu yakın alâkaya bir defa da bu kongrede şahit olduğuna söyledi. Mesken meselesi üzerinde yeni iktidarın ehemmiyetle durduğunu belirtti ve dedi ki:

«— Sigortalar hakkındaki şikâyetlerimizi Sigortalar Kurumunun yıllık Genel Kurul toplantısında bulunmak üzere Ankara'ya gönderdiğimiz işçi arkadaşlarımıza anlattınız.

İhtiyarlık Sigortasının 40 nci maddesinin düzeltilmesi ve kıdem haklarımızın zayı olmaması için bu sene çalışacağım.»

Ahmet Topçu Grev Kanununa temas ederek şunları söyledi:

«— Grev işçisinin hürriyetidir. Tasarımın tam bir Demokrasinin mânasını ifade edecek şekilde çıkmasına çalışacağız.»

Bu ara Fabrika Müdürlüğü söz alarak, dedi ki:

«— Arkadaşlar! Size bir müjde vermek için kürsiye geldim. Bir zamanlar mesken dâvası hakkında uzun uzun konuşmuş ve bir işçi evinin 4.000 liraya mal olacağı neticesine varmıştık. Fakat Banka tavassutu ile yapılacak evler için ilk ağızda 1000 lira bulmak gerekiyordu. Şimdi bu işe teşebbüs edecek işçilere Sümerbank 15 yıl vade ile 600 lira verecektir. Geriye toprak meselesi ile 400 lira kalır. Yapı Kooperatifiniz var. Bu 400 lirayı oradan temin edebilirsiniz dâva halledilecektir.

Toprak meselesi için de Millet Vekilimiz bize ümit verdiler. Fabrikamızın etrafı arsalarla çevrilmiştir ve bu arsaların hepsi Em-

lakî Milliye'ye aittir. İnşallah gelecek kongrenize geldiğinizde sizi bu kadar üzen bu mesken dâvasını halletmiş olursunuz.»

Bu müjde büyük memnurlukla karşılandı.

Şişe ve Cam Sanayiinden Fethi Unal söz alarak şunları söyledi:

«— Hepimiz işçiyiz, bize el uzatan, dâvamıza alâka gösterenleri başımızın üstünde taşıyoruz. Bazan duyuyorum: «İşçi ne versen takdir etmiyor» diyorlar! Biz bunu asla kabul etmiyoruz. İşçiyi kim severse biz onu babamız olarak tanırız.»

Bu işçi grev meselesine de temas etti. Grev Kanununa yabancı bir ideoloji tesiri altında yapılacak grev için idam cezasının konulmasını ve bu hali temiz Türk işçisinin her zaman arzu edeceğini bildirdi. Kongre bitmek üzere iken Osman İnçigirsoy tarafından Kongre Başkanlığına bir tekrar verildi. Sıbık Yönetim Kurulundan Sendikaya borcu olup da inkâr edenlerin isimlerinin açıklanması istenildi.

Sendika Başkanı Emin Akhere-nin okuduğu senetlerde Hüseyin Aslantürk 6, Ali Ergin 10 Ali Belen 43, Emine Yazıcıoğlu 142 lira 82 kuruş, Süleyman Eser 34,99 kuruş borçlu görünüyordu.

Böylece Kongreye son verildi.

Ücretlerine zam isteyen işçiler

Tekel İşçilerinin fazla meselelerinin kaldırılması üzerine müşkül bir vaziyete düşen bu vatandaşların ücretlerine zam isteğinde bulunduklarını yazmıştık. Henüz bu iş neticelendirilememiştir. İşçiler Bakanlığın ilgisini beklemektedirler. Diğer taraftan mensucat işçileri de hayat pahalılığı karşısında zorluk çektikleri beyanıyla zam istemektedirler. Ezcümle Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikası beş iş yerinde işçilerin ücretlerinin artırılması için toplulukla iş ihtilâfı çıkarmak için tetkiklere başlamıştır.

Bu iş yerleri şunlardır: Mahmutpaşada Avram Ben Mayer Fabrikası, Kuruçesme Tekstil Fabrikası, Yedikule Gabriyel Gabriyeloloğlu Fabrikası, Maltaoğulları Mensucat ve Kaplanca Mensucat Fabrikaları. Sendika, bu iş yerlerindeki ihtilâfları bugünlerde Bölge Çalışma Müdürlüğüne aksettirecektir.

HUKUK KÖŞESİ

İş kanununun küçük işyerlerine de teşmili

İş Kanunu mahiyeti itibariyle yolunda işleyebilmesi için günde en az on işçi çalıştırmayı icap ettiren iş yerlerine ve buralarda çalışan işçilerle bunların işverenlerine tatbik edilmektedir. Bu kanunun memleketimizde imtiyazlı bir işçi zümresi vücutte getirdiği muhakkaktır.

Hatırladığımız göre; Milletlerarası Çalışma Bürosunun 1938 de Milletlerarası Çalışma Konferansına sunduğu bir raporda bu dâva ele alınmış ve küçük iş yerlerinin bu derece geniş ölçüde İş Kanunu şümülü dışında bırakılmasının mahzurları belirtilmiştir.

İş Kanunu neden bütün iş yerlerine tatbik edilmiyor?

Bunu iki kategoride mütalea etmekteyiz:

1 — İş yerindeki işçi sayısı on kişiden azdır.

2 — İş yerindeki elektrik enerjisi düşüktür.

Bu sebeplerle devletin mürakabe teşkilâtını genişletmesi doğru değildir.

Halbuki küçük iş yerlerinin İş Kanununa mutlaka tâbi tutulmasını gerektiren âmiller küçüm-senmiyecek kadar fazladır.

Bir kere küçük iş yerleri muayyen mükellefiyetler dışında bırakılınca büyük işletmelerin mamlulleriyle gayrihukukî bir rekabete girmiş olur. Bazı iş kollarında bu rekabet ciddi bir şekli alır ve zararı yine büyük işletmelerde çalışan işçilere dokunur.

Sonra küçük iş yerlerinde çalışanlar kanun himayesinden mahrum bırakılmakla bir başka yünden kanun himayesine alınmış olur. Şöyle ki:

İş Kanununun gerektirdiği çalışma şartları tatbik edilmemekle işçilerin yıpranması ve hastalanması kolaylaştırılmış olmaktadır. Çalışma Bakanlığının, kendi üzerinden attığı mükellefiyetler, bu defa Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ve bu Bakanlığın mevzuları ile meşgul olan Sosyal Kurumlara intikal etmiş oluyor. Yani İş Kanununun himayesinden mahrum olan vatandaşlar hastalanarak, hem de tedavisi son derece masrafa bağlı olan veremle tutularak bir başka cepheden devlet yardımına muhtaç oluyorlar. Bu ise modern hukuk anlayışının izah edemeyeceği bir hatıradır.

Bize kalırsa küçük iş yerlerinin İş Kanunu şümülüne alınması dâvası halledildikten az sonra Çalışma Bakanlığının korktuğu «mürakabe edememek» mucip sebehini ortadan kaldırmak kolaylaşacaktır. İşverenler, muayyen kanunî mükellefiyetlerden kurtulmak için iş yerini parçalamaya zorlanma sebeplerinin kalktığını görünce işletmelerini birleştirecek ve genişletecekler. Böylece küçük işletmeler yerlerini büyük işletmelere terkedeceklerdir. O vakit Bakanlık on-binerce iş yeriyile değil, bine yakın iş yerini kanun kapsamına almış olacaktır. Böylece sıhhatleri tehlikede olan on binler yerine, sağlıklarına kolaylıkla itina edilme imkânı bulunan fabrikalar teessüs edecektir.

İş yerlerini hukukî müsavata tâbi tutmak, işçilerin sağlığı, büyük işletmelerde çalışanların istikballeri bakımından faydalı sonuçlar verecektir.

TEŞEKKÜR

Büyükdere Kibrit Fabrikası İşçileri Sendikası Yönetim Kurulundan Abdullah Kaçardan aldığım bir mektupta şu haber bildiriliyor:

Sarıyerde eczacı Koğam Seven, İstinye Gemi İşçileri Sendikasının yaptığı sunnet düğününe bir yardımda bulunmuştur. Sendikadan bu ezaneden aldığı ilaçların tutarı olan 54 lirayı aynen Sendikaya bağışlamıştır.

Bu eczacının gösterdiği iyi niyet biz Sendikacıları memnun etmiştir.

Hayısever eczacıya teşekkür edilmektedir.

Garsonlar için açılan başarılı bir kurs

İş ve İşçi Bulma Kurumu ile şehrimiz Lokanta, Otel ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikasının işbirliği ile dün «Garson Kursu» açılmıştır. Sendika Merkezinde saat 15 de toplanan Kurs öğrencileri 46 kişidir. Bunlar arasında Hukuk Fakültesinden 3, Tıbbiyeden 1, Lise mezunlarından 7 kişi ve Kolej mezunlarından bir Bayan bulunmaktadır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu Müdürü Doktor Ekmel Zadil bu kursların, fasilalarla açılacağını ve beş sene içinde bir hayli mezun vereceğini söylemiştir.

Dün açılan Kurs 7 ay sürecektir ve her gün öğleden sonra muhtelif lüks müesseselerin salonlarında nazari ve ameli dersler halinde yapılacaktır. Kolej mezunu Bayan Semiha Güneş daha şimdiden iş bulmuştur. Vagon-Li Müessesesi, Garson Kursundan mezun olur olmaz Kolej mezunu garson Bayana iş vereceğini ve isterse hemen kunturat yapacağını söylemiştir. Yine kursa yazılmış olan Hukuk Fakültesi talebelerinden, bir gence de lüks otellerden birinde garsonluk yapması teklif olunmuştur. Lise mezunu olan 7 kurs müdavisiminden üçüne de birinci sınıf bir gazino sahibi iş teklif etmiştir. Yıllar-

danberi hayatlarını garsonlukla kazanmakta olan, fakat okul mezunu olmayan vatandaşlar; yüksek tahsil gençlerinin garsonluğa bu derece alâka göstermesi karşısında şöyle demektedirler:

— Amerikada, Avrupada Üniversite mezunu gençlerin garsonluk yaptıklarını işitiyorduk. Şimdi bunu memleketimizde de görmekle mesleğimizin taaliisi bakımından memnunuz. Fakat endişemiz şudur: Yarın öbürün bu kabil yüksek tahsilli garsonlar çoğalırsa ve bu usul sür'atle genişlerse tahsilsiz olan biz emekdar garsonlar ne yapacağız?... Diplomasız gençler bundan sonra garsonluk mesleğine hiç alınmayacak mı? Tahsilsiz olanlara hiç garsonluk yaptırılmıyacak mı?... İlgililer bu endişenin şimdilik yersiz olduğunu söylemekte ve ikinci, üçüncü sınıf müesseselerinin çokluğu karşısında diplomasız, tahsilsiz garsonların kolayca iş bulabileceklerini beyanla şunları söylemişlerdir:

— «Belki senelerce sonra garsonlukta diploma şart olacaktır. Gayemiz her garsonu kurstan geçirmektir.»

Kursta dersleri şehrimizin tanınmış dört meşhur metrdoteli verecektir.

HESABI DOĞRU YAZIŞI DÜZGÜN

Everest

KULLAN KI YÜZÜN GÜLSÜN



HESAP İŞLERİNİZDE EMNİYET, SÜR'AT, ZAMANDAN VE MEMURDAN TASARRUF ETMEK İSTERSENİZ, 10 TUŞLU SON SİSTEM VE PRATİK

Everest

HESAP VE YAZI MAKİNELERİNİ KULLANINIZ

EMDAL

TEKLİFİ 1.500 TL

TEKLİFİ 48418

KONGREYE DAVET

İstanbul Kibrit ve Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası Büyükdere Kibrit Fabrikası:

Kibrit ve Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası Genel Kurulu senelik toplantısı 24/11/1951 Cumartesi günü saat 13 de Kibrit fabrikası işçi lokalinde yapılacaktır. Bilgi edinilmesini rica ederim.

GÜNDEM :

- 1 — Çalışma raporunun okunması,
 - 2 — Hesap raporunun okunması,
 - 3 — Denetim kurulu raporunun okunması,
 - 4 — Yönetim Denetim, Haysiyet Divanının ibrası,
 - 5 — Seçimler,
 - 6 — Dilekler,
 - 7 — Ekonomik raporunun okunması,
 - 8 — Yardım kolunun teşkili.
- Yönetim Kurulu Başk. Mehmet Çelemeoğlu